

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ТА СОЦІАЛЬНИХ
КОМУНІКАЦІЙ

**БІБЛІОПСИХОЛОГІЯ, БІБЛІОПЕДАГОГІКА,
БІБЛІОГРАФІСТИКА, БІБЛІОТЕРАПІЯ
В ОСВІТІ:
теорія і практика**

Збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної
інтернет-конференції

Мукачево
(14-15 квітня 2022 року)

УДК 159.9:028.02:37:02:929:37:021(043.2)

Б59

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Науково-технічною радою Мукачівського державного університету
(Протокол № 4 від 18.04.2022 р.)

Відповідальний за випуск – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій Прокопович Л.С.

Головний редактор:

Щербан Т. Д. – доктор психологічних наук, професор, ректор МДУ.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Моргун А. В. – декан гуманітарного факультету, кандидат філологічних наук, доцент
Прокопович Л. С. – кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Мовчан К. М. – директор Наукової бібліотеки МДУ, старший викладач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Веремчук О. В. – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Курило О. Й. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Попович Н.Ф. – кандидат філологічних наук, доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій

Б59

Бібліопсихологія, бібліопедагогіка, бібліографістика, бібліотерапія в освіті: теорія і практика: збірник тез доповідей II Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції, 14-15 квітня 2022 р. Мукачево / ред. кол.: Т. Д. Щербан (гол. ред.) та ін. – Мукачево: МДУ, 2022. – 80 с.

©Мукачівський державний університет, 2022

Цей вид бібліотерапії відрізняється більшою інтенсивністю, більш активним керівництвом з боку бібліотекаря. Практично це виглядає наступним чином: бібліотекар складає список літератури, найбільш актуальної для читача, у відповідності до його проблем, труднощів, цілей, особистісних особливостей; літератури, стимулюючої усвідомлення характеру труднощів, причин труднощів, які спричинили дисгармонію, і т. д. Читач перед читанням отримує інструкцію: що із запропонованого списку вимагає його особливої уваги, що може бути виключено, що з прочитаного необхідно буде порівняти зі своїм досвідом, що слід негайно перевірити на практиці. Після того, як книгу прочитано, проводиться бесіда, читач дає відповіді на питання: «Яка користь від прочитаного? Що викликало сумніви? Що залишилось незрозумілим?»

Досвід застосування бібліотерапії показує, що вона не є панацеєю, але значення її для лікувальної, реабілітаційної, педагогічної роботи беззаперечне.

Список використаних джерел

1. Бібліотерапія: визначення поняття. Українська бібліотечна енциклопедія [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ube.nlu.org.ua/article/%D0%91%D1%96%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BE%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B0%D0%BF%D1%96%D1%8F>.
2. Карівець І. Допомога від стресу / І. Карівець // Шкільна бібліотека. – 2012. – № 5. – С. 45–50.
3. Козлова А. Рецепти арт-терапії: специфіка терапевтичного впливу / А. Козлова // Психолог. – 2019. – № 2. – С. 4–11.

УДК 027.7:316.334(043.2)

АРТЄЄВ О. С., МОВЧАН К. М.
Мукачівський державний університет

БІБЛІОТЕКА – СОЦІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ

Бібліотека – це необхідний у суспільній структурі соціальний інститут, одна з форм регулювання суспільного життя, що має два аспекти: конкретний зміст своєї діяльності, зумовлений соціально-економічними умовами, й внутрішню незмінну якість, незалежну від соціальних умов сутність бібліотеки.

Згідно з дослідженнями соціологів, бібліотека як соціальний інститут виникла в результаті процесу диференціації суспільства [1].

У контексті цілісності суспільства бібліотека є суспільним інститутом, який відіграє свою функціональну інформаційно-комунікаційну роль. Феномен бібліотеки – її здатність впливати на сучасну суспільну культуру, на світогляд користувача, зберігаючи у своїх фондах соціальну пам'ять людства та відображаючи соціально значущі ознаки культурної реальності. Функції бібліотеки визначаються під час соціальної взаємодії суспільства. Такі соціальні функції бібліотеки, як виховна, освітня, виробнича, кумулятивна, класифікаційна, трансляційна, меморіальна, ціннісно-орієнтаційна та пізнавальна, поступово виявляються й трансформуються [2].

В Законі України "Про бібліотеки і бібліотечну справу" надано визначення сучасної бібліотеки: "Бібліотека – це бібліотечно-бібліографічний, культурно-просвітницький і науково-допоміжний соціальний інститут, що забезпечує акумуляцію і загальнодоступність документально-інформаційних ресурсів (книг, періодичних видань документів та інших носіїв інформації), які містять і зберігають знання, набуті в процесі розвитку людства, сприяють піднесенню інтелектуального та культурного потенціалу суспільства"[3].

Формування бібліотечного соціального інституту відбулося на початку ХХ ст. коли пріоритетного значення набула просвітницька ідеологія. В цей період бібліотеки становляться загальнодоступними, на них покладено такі функції соціокультурної діяльності: інформаційно-просвітницька, культурно-виховна. Поступово бібліотеки з елітних, закритих для простих людей трансформуються в публічні – доступні для всіх членів суспільства. Їх соціальна функція визначається характером розвитку цивілізації, традиційні функції бібліотеки збагачуються новим змістом, розширюються можливості їх реалізації. Сьогодні важко уявити будь-яку організацію, яка б могла функціонувати, не спираючись на бібліотеку. Бібліотеки відрізняються одна від одної за цільовим призначенням, контингентом користувачів, тематично-видовим складом, обсягом фондів, приналежністю, масштабом діяльності, юридичною самостійністю, ступенем доступності та ін. По кожному з цих ознак можна виділити ряд типів, видів, підвидів бібліотек. При цьому одна і та ж бібліотека може бути охарактеризована кількома ознаками, тобто займе своє місце одночасно в різних класифікаціях, виконує різні соціальні функції. Загальними функціями соціокультурної діяльності бібліотек є: інформаційно-просвітницька, пізнавальна, культурно-виховна, комунікативно-організаційна, практично-дієва, розважальна, естетична, творча, релаксаційна[4]. В рамках цих доміантних комплексних функцій бібліотека як соціальний інститут реалізовує низку інших, не менш важливих функцій. Серед них найголовнішою є меморіальна що покладає на книгозбірні завдання бути джерелом інтелектуальних ресурсів суспільства, забезпечуючи їх збереження, організацію і доступ користувачів.

Отже, сучасна бібліотека є важливим осередком культури, що безоплатно надає користувачам не лише інформаційні послуги, але й сприяє розвитку інтелектуального та творчого потенціалу особистості, організації спілкування, відпочинку та розваг. Виховна функція бібліотек полягає в активному сприянні процесу підготовки висококваліфікованих фахівців, гармонійному розвитку особистості, а також виховання почуття патріотизму на державному, регіональному й університетському рівнях.

Список використаних джерел

1. Герберт Спенсер та його теорія суспільства [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ru.osvita.ua/vnz/reports/sociology/29660/>.
2. Жукова В. П. Бібліотечний соціальний інститут у контексті бібліотекознавчих досліджень / В. П. Жукова // Соціальні комунікації. – 2013. – Вип. 41.

3. Про бібліотеки і бібліотечну справу: Закон України № 33/95-ВР від 27.01.95 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
4. Розвиток соціальних комунікацій в руслі документно-інформаційних ресурсів та технологій: монографія /А. В. Моргун, Л. С. Прокопович, К. М. Мовчан, І. І. Розман, В. В. Кобаль, М. В. Бабіля. – Мукачево: РВВ МДУ, 2021. – 147 с.

УДК 026(477)(100)(043.2)

БУЗАШІ М., ПРОКОПОВИЧ Л. С.
Мукачівський державний університет

ДІЯЛЬНІСТЬ ГАЛУЗЕВИХ БІБЛІОТЕК В УКРАЇНІ ТА СВІТІ

Сьогодні в Україні діє потужна мережа бібліотек. Завдання майбутніх фахівців з інформаційної, бібліотечної та архівної справи не тільки усвідомити принципи організації бібліотек, що діють в Україні та за її межами, а й навчитися розрізняти види бібліотек, розуміти їх функції та послуги, якими можна скористатися.

За змістом бібліотечних фондів бібліотеки є універсальні, міжгалузеві (спеціальні) і галузеві [1].

Універсальна наукова бібліотека (УНБ) – це установа загальнодержавного, республіканського та регіонального значення тримає найбільш повних фондів вітчизняної та зарубіжної літератури, сформованих на базі безкоштовного обов'язкового примірника вітчизняних творів друку, покупки найважливішої іноземної літератури та міжнародного книгообміну.

Міжгалузєва (спеціальна) бібліотека – забезпечує спеціальні професійні потреби користувачів і інші специфічні потреби особливих груп читачів на основі відповідного фонду інформаційно-пошукового апарату (патентно-технічна, нотна, бібліотека НДІ та ін.) Основна перевага спеціальних бібліотек полягає в тому, що вони максимально наближені до професійної діяльності фахівців різного профілю.

Галузева бібліотека – це бібліотека, яка задовольняє інформаційні потреби з певної галузі знання або практичної діяльності (суспільно-політичної, науково-технічної, медичної, сільськогосподарської) на основі відповідного фонду та інформаційно-пошукового апарату.

З огляду на вище сказане розглянемо особливості діяльності галузевих бібліотек в Україні та світі. Кожна з галузевих бібліотек заслуговує на особливу увагу.

У бібліотеках з суспільних та гуманітарних наук переважають книги, журнали, газети, а також «стара» література, оскільки наукові публікації з гуманітарних наук не втрачають своєї цінності, порівняно з публікаціями із природничих і технічних наук. Зауважимо, що в цих бібліотеках наявні твори мистецтвознавчого профілю, друкована графіка, ноти, рукописи тощо.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>